

بسمه تعالى

محل الصاق عکس	گزارش چکیده پایان نامه / رساله فارسی و انگلیسی							دانشگاه خوارزمی
نام و نام خانوادگی دانشجو:	عنوان پایان نامه / ساله:	نقش دیپلماسی عمومی در سیاست خارجی مطالعه موردی سیاست خارجی ایران (۲۰۱۸-۲۰۰۱)	به دنبال شکسته شدن انحصار دولت‌ها بر جریان اطلاعات در پی انقلاب در فناوری‌های ارتباطی و اطلاعاتی، اینک شهروندان با دسترسی به اطلاعات به طور بی سابقه‌ای به عنوان فعالان سیاسی و اجتماعی قدم به عرصه گذاشته‌اند. اکنون آنها در طراحی دستور کار و تصمیم‌سازی‌های سیاسی نقش مؤثری ایفا می‌کنند. بر همین اساس حکومت‌ها سعی می‌کنند تا با استفاده از اهرم افکار عمومی و اعمال نفوذ و کسب اعتبار در میان اذهان عمومی جهانی، منافع خود را در ورای مرزهای جغرافیایی به پشتونه افکار عمومی مردمان خارج پیگیری نمایند. در واقع دیپلماسی عمومی بر اساس همین منطق عملکرد خود را بنا کرده است. بنا به تعریف دیپلماسی عمومی به جمیع ابزار و منابع حکومتی و غیر حکومتی که یک دولت برای پیشبرد منافع و امنیت ملی خود از طریق کسب اعتبار و وجهه و اعمال نفوذ بر افکار مردمان خارج به کار می‌گیرد گفته می‌شود. ریشه تحولاتی که باعث ظهور این گونه از دیپلماسی در جهان شد را باید عمدتاً در پی تحولات سیاسی و ارتباطی پس از جنگ سرد جستجو کرد. پس از جنگ سرد با مطرح شدن بازیگران غیردولتی در کنار بازیگران دولتی در عرصه روابط بین‌الملل در سایه انقلاب اطلاعات و جهانی شدن ارتباطات، دیپلماسی عمومی به عنوان سازوکاری نوین جهت انطباق با این گونه تحولات در خدمت سیاست خارجی دولت‌ها قرار گرفت. گذار از تمرکز بر قدرت نظامی ستی به سایر ابعاد نوظهور قدرت، اصلاح یافتن مشخصه‌های فرهنگی، معنایی، هنجری، گفتگویی و					
1400/11/30	تاریخ دفاع:	دکتری	مقطع تحصیلی:	روابط بین‌الملل	رشته تحصیلی:	سید محمد جواد موسوی خورشیدی	نام و نام خانوادگی دانشجو:	دانشجویی
				۱- دکتر محمدولی ۲- دکتر مدرس ۳- دکتر سیدعلی منوری		دکتر ارسلان قربانی مشاور شیخ‌نشین		نام استاد راهنما

همچنین ظهور بازیگران غیر دولتی، از سازمان‌ها گرفته تا حتی افراد، و نقش آفرینی آنها در کنار دولت‌ها از ویژگی‌های بارز این تحول می‌باشد.

لذا تحقیق حاضر قصد دارد با استعانت از نظریه گفتمان در چارچوب رهیافت پساستخ گرایی به این موضوع پرداخته و با کاوش در سیر تاریخی و تکوینی آن زوایای پنهان و تحولاتی را که در ظهور و بروز این پدیده نقش داشته‌اند روشن نماید. در همین راستا در این تحقیق به این نتیجه خواهیم رسید که با شکسته شدن مرزهای جغرافیایی در سایه انقلاب در فناوری حمل و نقل و ارتباطات و تغییر در اولویت‌های ژئوپلیتیکی و در پی آن برجسته شدن قدرت نرم و افکار عمومی در مناسبات جهانی، روابط بین‌الملل به عرصه رقابت میان گفتمان‌های رقیبی تبدیل شده است که حکومت‌ها را واداشته است تا در نبردی برای به دست آوردن قلب‌ها و ذهن‌ها برای به کرسی نشاندن داستان و روایت خود از این ابزار نوین در سیاست خارجی خود بهره جویند.

در این پژوهش از روش تحقیق توصیفی - تحلیلی استفاده شده و اطلاعات نیز از طریق منابع کتابخانه‌ای، اینترنتی و بهره‌گیری از پایگاههای خبری گردآوری شده است.

روش پژوهش:

سوال و فرضیه
تحقیق:

سوال اصلی: چگونه قدرت در سازوکارهای دیپلماسی عمومی جریان پیدا می‌کند؟

سوال فرعی: چگونه دیپلماسی عمومی می‌تواند در عصر اطلاعات نقش مؤثری در تأمین منافع ملی جمهوری اسلامی ایران ایفا نماید؟

فرضیه پژوهش

با تغییر در ماهیت قدرت و تنوع در بازیگران بین‌المللی و با اهمیت یافتن مؤلفه‌های قدرت نرم در عصر جهانی - شدن و انقلاب اطلاعات، قدرت نرم به واسطه فرایندهای دوگانه برجسته سازی و حاشیه رانی در دیپلماسی عمومی جریان یافته و به عنوان ابزار نوین در سیاست خارجی، نقش مهمی در تأمین منافع ملی ج.ا. ایران ایفا می‌کند.

ابتدا در یک چارچوب مفهومی سیر تحولات نظری در روابط بین‌الملل و سپس عملکرد دیپلماسی عمومی در نیل به اهداف سیاست خارجی کشورها بر اساس رویکردی گفتمانی بررسی شد. بر اساس نظریه گفتمان، دیپلماسی عمومی به مثابه‌ی شیوه‌ای از دیپلماسی است که در پی تأثیرگذاردن بر مؤلفه‌های خاصی در چارچوب گفتمان‌های سیاسی خارجی است. بدین ترتیب، دیپلماسی عمومی ایران به عنوان ابزاری بر پایه گفتمان انقلاب اسلامی ایران تعریف می‌شود که سعی در معرفی یک نظام معنایی جدید و ارائه یک گفتمان بدل در برابر گفتمان مسلط سرمایه‌داری غرب دارد. رساله حاضر استدلال می‌کند که در دوران پس از جنگ سرد و به خصوص در فضای بی ثبات پس از ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱، که جهانی شدن ارتباطات و تنوع بازیگران بین‌المللی به صفت مشخصه‌ی آن بدل شده است، جمهوری اسلامی ایران در صورتی موفق به بهره‌برداری از قدرت نرم و معرفی نظام معنایی مورد نظر خود در صحنه جهانی خواهد بود که بتواند به طور موثری از ابزارهای نوین ارتباطی جهت تأثیرگذاری بر افکار عمومی جهان استفاده نماید.

روند پژوهش:

پس از ارائه چهارچوب مفهومی در زمینه موضوع تحقیق، بحث در امتداد سه بخش اصلی جریان یافت. ابتدا، مفاهیم و مسائل نوظهور در سیاست بین الملل همچون عصر اطلاعات و انتشار قدرت، انقلاب در فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی، دموکراتیزه شدن حکومت‌ها و نقش افکار عمومی بررسی شد. سپس تحول در دیپلماسی در عصر اطلاعات، قدرت نرم و دیپلماسی عمومی نوین به لحاظ کارکردهای آن در مقایسه با دیپلماسی سنتی یا دیپلماسی عمومی سنتی تبیین گردید و این بحث دنبال شد که دیپلماسی عمومی «نوین» چگونه به اهداف سیاست خارجی از رهگذار ترغیب و نفوذ نایل می‌گردد. سرانجام، پس از مشخص گردیدن فرآیندهای دخیل و ماهیت دیپلماسی عمومی نوین این تحقیق به پیامدهای این موضوع برای جمهوری اسلامی ایران پرداخت. در جمع‌بندی عنوان شد که دیپلماسی عمومی با به کارگیری ابزارهای نوین ارتباطی می‌تواند جمهوری اسلامی ایران را یاری رساند تا نقش فعال‌تری در عرصه بین‌الملل ایفا نموده و از این رهگذار به اهداف سیاست خارجی خود نایل آید.

در عصر انقلاب ارتباطات، دیپلماسی نیز همگام با دیگر وجوده حیات سیاسی و فرهنگی اجتماعات بشری وجوده جدیدی یافته است که خصوصیت مردمی بودن از بارزترین وجوده آن محسوب می‌گردد. با عنایت به اینکه عصر اینترنت با خصوصیت عمومی و مردمی بودن آن در تمامی وجوده اجتماعی و فرهنگی شناخته می‌شود، دیپلماسی نیز از این قاعده مستثنა نبوده و با نقش آفرینی مردم عادی در این حیطه دارای کار ویژه‌های جدیدی گشته است.

در جهانی متصل به فرآگیرشدن نظامهای دموکراتیک مجهر به رسانه‌های ارتباط جمعی، آنچه در مغز افراد عادی می‌گذرد به طور فزاینده‌ای برای حکومت‌ها اهمیت یافته است. با شکسته شدن فاصله‌های ژئوپلیتیکی و فکری در سایه فرایندهای جهانی شدن، افراد با علاقمند شدن به آنچه ورای مرزهای ملی می‌گذرد از طریق نظامهای دموکراتیک و انتخابی بر اهداف و خروجی‌های سیاست خارجی تاثیرگذار شده‌اند. امروزه حکومت‌ها خود را مجبور می‌بینند تا منافع ملی و استراتژی‌های سیاست خارجی خود را در چارچوب استلزمات و ملاحظات افکار عمومی تعریف کرده و از این‌رو موقیت در سیاست خارجی تا حدود زیادی وابسته به توانایی شکل‌دهی به افکار عمومی خارجی در نحوه تعریف معنای واقعیات، تفسیر رویدادها و تلقی از کنشگران بین‌الملل شده است.

در این تحقیق به این نتیجه رسیدیم که با شکسته شدن انحصار دولت‌ها بر جریان اطلاعات و کم رنگ شدن مرزهای جغرافیایی در سایه انقلاب در فناوری اطلاعات و ارتباطات و تغییر در اولویت‌های ژئوپلیتیکی و در بی‌آن بر جسته شدن قدرت نرم و افکار عمومی در مناسبات جهانی، روابط بین‌الملل به عرصه رقابت میان گفتمان‌های رقیبی تبدیل شده است که حکومت‌ها را واداشته است تا در نبردی برای به دست آوردن قلب‌ها و ذهن‌ها برای به کرسی نشاندن داستان و روایت خود از ابزارهای نوین همچون دیپلماسی عمومی در سیاست خارجی خود بهره جویند.

Abstract

In the wake of a sea change storming the post-cold-war era, mainly caused by the emergence of non-state actors coupled with the occurrence of a revolution

مهمترین یافته‌ها :

چکیده رساله به

لاتین

in communications technology, public diplomacy was invented to aid foreign policy in order to keep up with these new developments. But contrary to a vast array of scientific works dealing with this issue in a descriptive manner, no theoretical attempt, at least in the camp of critical theories, has been made to scrutinize the functions of this newly-emerged phenomenon. Therefore, drawing on the theory of discourse analysis, this research aims to address this topic and by exploring the historical events behind its formation, shed light on the elements causing this phenomenon to appear. In reply to the question that how soft power is produced by public diplomacy, this hypothesis is put forward that soft power is produced by public diplomacy through the mechanism of foregrounding and backgrounding which in turn can play an important role in the acquisition of national interest of Islamic Republic of Iran. In the end, this conclusion will be reached that with national borders undermined by the revolution in transportation and communications technology resulting in the rise of soft power and public opinion in the world politics, international arena has been turned into a battlefield between different discourses in which governments compete with each other to win the hearts and minds of people in order to cultivate their own narratives.

Keywords: discourse analysis, new public diplomacy, soft power, globalization, information age, foreign policy of Islamic Republic of Iran

تائید استاد راهنمای

